

ZPRAVODAJ VESELICE

červen 2023 • 60

1. Slovo starosty
2. Hospodaření obce za rok 2022
3. Volba prezidenta ČR
4. Rozpočet obce na rok 2023
5. Čtenářské ohlasy
6. Společenská kronika
7. V redakci se vzpomínalo
8. Z činnosti OÚ Veselice
9. Příspěvatelé na Zpravodaj
10. Z činnosti SPOZ
 - Předvánoční setkání
 - Čarodějnické odpoledne
11. Regenerace půdy...
12. Houby našich lesů
13. Z pamětní knihy
14. Ze života v naší obci
 - Novoroční pochod
 - Úklid na Veselici
15. Ve znamení kříže kalicha a hvězdy Davidovy
16. Kalendář akcí u nás i v okolí
17. Tiráž

Vážení spoluobčané, milí čtenáři,

máme v rukou již 60. vydání Zpravodaje Veselice. První číslo vyšlo už v srpnu roku 1992, Od té doby je Zpravodaj dáván do tisku dvakrát za rok, pouze s malou přestávkou v roce 2002. Že Zpravodaj vychází už dlouhých 31 let, považuji za dobrou práci a velkou obětavost všech členů redakční rady od prvopočátku až do dnešní doby. Samozřejmě nemůžeme zapomenout a nezmínit naše dopisovatele a jejich články. Tímto jim všem děkuji za jejich práci.

Po opravách místních komunikací v obci se „dočkala“ svého zprůjezdění cesta z Malé Strany do Domousnic. V sobotu 4. března ráno se začalo. Sešlo se 26 dobrovolníků, kteří se pustili do boje s křovinami, náletovými dřevinami i popadanými stromy. Pokračovali jsme v neděli 5. března, kdy nás bylo 25. Další sobotu, 11. března, kdy padal mokrý sníh, se nás sešlo 13 „zmrzlých“. Počasí nám opravdu vůbec nepřálo. Ve středu 22. března byla ještě jedna brigáda, kdy jsme sváželi z cesty zbylé pařezy. Celkem bylo odpracováno úctyhodných 348 hodin a to zdarma. Touto cestou děkuji všem, kteří pracovali na této akci. Ať už to byla těžká práce s pilou nebo práce se dřevem – snášení silnějších kusů na hromady nebo roštění na ohně. Díky traktoru, kterým přijel Radek Jakubec, se tato práce hodně ulehčila.

K datu uzávěrky Zpravodaje není dokončená poslední fáze prací, stržení a srovnání cesty bagrem. Na detailnější informace se můžete těšit v samostatném článku, který připravujeme a naleznete jej v dalším vydání Zpravodaje.

Další, co se dělo na Veselici, bylo setkání dětí i dospělých na Čarodějnickém odpoledni. Za krásného počasí si děti užily při hrách a soutěžích hodně zábavy. Děkuji organizátorům a všem, kteří jste přišli a užili si společnost ostatních.

V sobotu 17. června se uskuteční oslavy 125. výročí založení Sboru dobrovolných hasičů v obci. V odpoledních hodinách proběhne soutěž hasičských družstev mužů i žen 22. okrsku.

Těšíme se na výkony našich družstev. Každý účastník bude obdarován malým upomínkovým dárkem. Od 18 hodin zahraje k tanci i poslechu před obecním úřadem DIFUR BAND. Všichni jste srdečně zváni.

Závěrem vám přeji krásné prožití letních měsíců i dovolené, ať už ji strávíte kdekoliv.

Miroslav Pažout
starosta obce

PLNĚNÍ ROZPOČTU OBCE A HOSPODAŘENÍ ZA ROK 2022

PŘÍJMY:	Rozpočet Kč	Skutečnost Kč
Daň z příjmu fyz. osob ze záv. činnosti	290 000,00	325 387,47
Daň z příjmu fyz. osob ze sam. činnosti	14 000,00	30 234,43
Daň z příjmu fyz. osob z kap. činnosti	52 000,00	67 203,30
Daň z příjmu právnických osob	430 000,00	508 504,31
Daň z příjmu právnických osob za obce	65 000,00	60 230,00
DPH	910 000,00	1 153 526,02
Poplatek za likvidaci TKO	125 000,00	127 215,00
Poplatek ze psů	1 650,00	1 770,00
Poplatek za likvidaci TKO - dlužné z min. období		14 740,00
Správní poplatky	1 000,00	350,00
Daň z haz. her	13 350,00	16 346,55
Příjem z loterií kromě		11,67
Daň z nemovitosti	220 000,00	234 492,63
Neinvestiční příj. přijaté transf. z VPS		29 627,88
Neinvestiční příj. dotace ze SR na správu	56 600,00	56 400,00
Pitná voda - vodné	280 000,00	269 330,00
Pohřebnictví - nájem hrobových míst	30 000,00	22 000,00
ECO - COM - zpětný odběr	25 000,00	28 661,00
Správa - příjmy z prodeje dřeva (břízy v chat. obl.)		3 450,00
Správa - pronájem pozemků	8 000,00	7 074,00
Správa - pronájem ostatních nem. věcí		3 500,00
Úroky z úroků	3 400,00	3 129,47
CELKEM PŘÍJMY	2 525 000,00	2 963 183,73

Rozpočet byl během roku 2022 upraven jedenácti rozpočtovými opatřeními.

VÝDAJE	Rozpočet Kč	Skutečnost Kč
Silnice	3 775 000,00	5 588 978,27
Pitná voda	540 000,00	43 185,27
Základní školy	30 000,00	30 000,00
Místní rozhlas	10 000,00	10 648,00
Záležitosti kultury	16 350,00	23 995,00
Veřejné osvětlení	90 000,00	37 260,90
Pohřebnictví	122 500,00	
Sběr a svoz nebezpečných odpadů	17 000,00	9 876,02
Sběr a svoz komunálního odpadu	135 000,00	122 411,06
Sběr a svoz ostatních odpadů	100 000,00	88 159,55
Péče o vzhled obcí a veř. zeleň	63 000,00	30 530,70
Krizová opatření	5 000,00	
Požární ochrana (dobrovolná část)	16 000,00	4 680,00
Zastupitelstva obcí	305 000,00	263 936,00
Volby do zastupitelstva		13 416,00
Volba prezidenta ČR		829,00
Činnost místní správy	319 000,00	293 678,76
Služby peněžních ústavů	2 000,00	1 519,00
Pojištění	21 150,00	21 596,00
Ostatní finanční operace	55 000,00	60 230,00
CELKEM VÝDAJE	5 622 000,00	6 644 929,53

Hospodaření obce v roce 2022 skončilo schodkem ve výši 3 681 745,80 Kč, který byl způsoben opravou místních komunikací v celkové výši 5 488 064,27 Kč, kterou provedla firma M-SILNICE Jičín.

Kompletní výsledky hospodaření za loňský rok společně s výsledkem přezkoumání hospodaření obce za rok 2022 budou zveřejněny v Závěrečném účtu obce, který bude vyvěšen na úřední desce. Ke dni uzávěrky nebyl Závěrečný účet obce za rok 2022 schválen.

Marcela Šafránková

VÝSLEDKY PREZIDENTSKÝCH VOLEB ČR 2023 NA VESELICI

	Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy	Platné hlasy v %
1. kolo	107	80	74,77	80	80	100
2. kolo	102	64	62,75	64	64	100

číslo	Kandidát: příjmení, jméno, tituly	Navrhující strana	Politická příslušnost	1. kolo		2. kolo	
				hlasy	%	hlasy	%
1	Fischer Pavel	Senátoři	BEZPP	2	2,5	X	X
2	Bašta Jaroslav	Poslanci	SPD	0	0	X	X
4	Pavel Petr Ing. M.A.	Občan	BEZPP	22	27,5	28	43,75
5	Zima Tomáš prof. MUDr. DrSc.	Senátoři	BEZPP	2	2,5	X	X
6	Nerudová Danuše prof. Ing. Ph.D.	Občan	BEZPP	11	13,75	X	X
7	Babiš Andrej Ing.	Poslanci	ANO	35	43,75	36	56,25
8	Diviš Karel PhDr.	Občan	BEZPP	3	3,75	X	X
9	Hilšer Marek MUDr. Bc. Ph.D.	Senátoři	MHS	5	6,25	X	X

Marcela Šafránková

ROZPOČET OBCE NA ROK 2023

PŘÍJMY:	Kč
Daň z příjmu fyz. osob ze záv. činnosti	290 000,00
Daň z příjmu fyz. osob ze sam. činnosti	14 000,00
Daň z příjmu fyz. osob z kap. činnosti	52 000,00
Daň z příjmu právnických osob	430 000,00
Daň z příjmu právnických osob za obce	65 000,00
DPH	910 000,00
Poplatek ze psů	1 650,00
Poplatek za likvidaci TKO	125 000,00
Správní poplatky	1 000,00
Daň z haz. her	13 350,00
Daň z nemovitosti	220 000,00
Daňové příjmy celkem	2 122 000,00
Neinvestiční příj. dotace ze SR na správu	56 400,00
Přijaté dotace celkem	56 400,00
Pitná voda – vodné	310 000,00
ECO – COM – zpětný odběr	25 000,00
Správa – pronájem pozemků	8 000,00
Úroky z vkladů	3 600,00
Nedaňové příjmy celkem	346 600,00
CELKEM PŘÍJMY	2 525 000,00

VÝDAJE	Kč
Pitná voda	381 350,00
Základní školy	21 000,00
Místní rozhlas	7 500,00
Záležitosti kultury	26 000,00
Veřejné osvětlení	55 000,00
Pohřebnictví	57 500,00
Sběr a svoz nebezpečných odpadů	11 500,00
Sběr a svoz komunálního odpadu	175 000,00
Sběr a svoz ostatních odpadů	100 000,00
Péče o vzhled obcí a veřejnou zeleň	31 500,00
Krizová opatření	5 000,00
Požární ochrana (dobrovolná část)	40 000,00
Zastupitelstva obcí	272 000,00
Činnost místní správy	258 000,00
Služby peněžních ústavů	2 000,00
Pojištění	21 150,00
Daň z příjmu právnických osob za obce	60 500,00
CELKEM VÝDAJE	1 525 000,00

Rozpočet byl schválen na paragrafy jako přebytkový.

Marcela Šafránková

ČTENÁŘSKÉ DOPISY A OHLASY

Vzpomínka

Dne 6. března 2023 vzpomínáme nedožitého 100 let, kdy se narodil náš tatínek pan **Josef Jansa** z Veselice č. p. 18.

Děkují Jarmila Bulířová a Miluše Želechovská,
dcery s rodinami

Dne 19. 3. 2023 zemřela paní **Růžena Dufková** (roz. Banýřová) ve věku 92 let z Veselice č. p. 41.

S úctou a láskou vzpomíná rodina

Marcela Šafránková

SPOLEČENSKÁ KRONIKA: LEDEN - ČERVEN 2023

Výročí

75 let	12. února 21. května 25. května	Eva Navrátilová Josef Rýdl František Navrátil
65 let	2. května 15. června	Eva Konývková Věra Pažoutová
60 let	12. dubna	Petr Drahorad
50 let	25. ledna 10. dubna	Jana Matoušková Ivana Bravencová
40 let	1. února 8. března 27. dubna	Jan Nekvapil Alena Rysová Miroslav Pažout
35 let	10. března	Petr Červinka
30 let	11. února	Jana Bucková
20 let	12. ledna 5. února	Tomáš Kodrik Barbora Suková
15 let	11. ledna	Barbora Bravencová

50 let společného života oslavili dne 28. dubna Věra a František Jakubcovi

40 let společného života oslaví dne 24. června Jana a Vladimír Burdovi

Přihlášení

Kristina Ščipová a David Červa - Veselice 57.
Martin Petr st., Martin Petr ml., Barbora Němcová - Veselice 20.

Odhlášení

Jan Brezáni, Leonidas Lucien Bennett

Zemřeli

Dne 19. 12. 2022 Ladislav Pokorný, ve věku 65 let
Dne 13. 4. 2023 Jana Třísková ve věku 62 let

Marcela Šafránková

V REDAKCI SE VZPOMÍNALO...

Milí čtenáři,

v tomto měsíci ve svých poštovních schránkách nacházíte už 60. číslo Zpravodaje. Jeho úplně první číslo vyšlo v srpnu 1992, v době plné změn jak ve společnosti, tak v každém z nás. Po desetiletích jsme byli opět svobodní ve svém konání i smýšlení. Byla to doba myšlenkového kvasu a hospodářských i ekonomických změn. Rozpad socialistického systému přinášel řadu problémů a starostí snad úplně všem. Dosavadní politické i administrativní zřízení se rozpadlo a bylo třeba ho nahradit novým. Svě by o tom mohla vyprávět Jarka Bulířová (starostka obce v letech 1990 – 1994), která tehdy stanula v čele „devíti statečných“, tedy 9 členů nového obecního zastupitelstva obce Veselice a přes všechny starosti a povinnosti se v roce 1999 stala členkou redakční rady Zpravodaje. Doufáme, že to tak zůstane i nadále.

Snad už od svého vzniku jako samostatné obce žila Veselice čilým kulturním životem. Divadlo, plesy, bály, lidové veselice. Na počátku 20. století měla Veselice veřejnou knihovnu (ta v obci fungovala ještě v 90. letech) a různé zájmové kroužky. Kulturní vyžití z obce nikdy nevymizelo, jen se trochu pozměnily jeho formy. Řada z nich však novou dobu nepřežila, podmínky pro jejich provozování se změnily, a tak zanikly. Ale zrodily se nové. Jako právě náš Zpravodaj Veselice.

O samotném vzniku časopisu a lidech okolo něj se rozpovídala členka první redakční rady Marcela Šafránková, která zůstala časopisu věrná celých těch 31 let, po kterých vychází. Dovedete si představit, že se celý časopis psal na psacím stroji? Marcela to zvládala. Žádný počítač, žádný internet, žádný grafický program (na ty došlo až s číslem tři). Logo (úvodní stránka) Zpravodaje (byť se během

doby několikrát měnilo) bylo vytvořeno ručně stejně jako celá grafika časopisu. Šikovné ruce a výtvarný um pana Miroslava Hnáta ml. z Kopidlna, který titulní stránku na popud svého strýce pana Františka Pažouta (č. p. 60) nakreslil a zpracoval, byly neocenitelné. „Navíc nikdo z nás, tedy z tehdejší redakční rady, neměl příliš zkušeností s vytvářením časopisů. „Já jsem tehdy pracovala v tiskárně v Mladé Boleslavi, ale jako sazeč na PC a na samotné podobě zpracovávaných tiskovin jsem se nepodílela, Zpravodaj Veselice byl mým prvním takovým počinem“, říká M. Šafránková.

Speciální kapitolou byl „lov“ na dopisovatele. A najít témata článků i příspěvků tak, aby se čtenáři poučili i pobavili vůbec nebylo jednoduché. Všem dopisovatelům patří velké dík.

Přišly ale také horší časy. V roce 2002 Zpravodaj nevyšel vůbec a další číslo pak až v prosinci 2003.

A došlo i na finance. Časopis by samozřejmě nemohl existovat bez morální a také finanční podpory obecního zastupitelstva a moc jim za to děkujeme. I když členové redakční rady jsou dobrovolníci a tvorbě časopisu se věnují ve svém volném čase, tak tisk a nemalé výdaje na rozesílání Zpravodaje se musí zaplatit. „I když v letech 1992 až 1994, díky vstřícnosti mých dvou zaměstnavatelů, jsme hradili jen materiální náklady tisku zpravodaje,“ doplňuje Marcela.

Během času došlo samozřejmě ke změnám v obsazení redakční rady. Detailněji nás s tím seznámil v 50. čísle Zpravodaje tehdejší šéfredaktor Ing. J. Campr.

Povídalo by se dál, ale čas je neúprosný. Zasedání skončilo a tím i naše vzpomínání.

Za redakční radu zpracovala
Ivana Sůsová

Z ČINNOSTI OÚ VESELICE

✓ **ZO schválilo** rozpočet na rok 2023 bez připomínek. Rozpočet byl schválen jako přebytkový v členění na jednotlivé paragrafy. Celkové očekávané příjmy činí 2 525 000 Kč, celkové očekávané výdaje činí 1 525 000 Kč.

✓ **ZO schválilo** Obecně závaznou vyhlášku obce Veselice, o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství. Výše sazby poplatku uvedená v čl. 5, byla schválena ve výši 1 000 Kč. Další části vyhlášky byly přijaty zastupitelstvem obce bez výhrad a návrhů na doplnění.

✓ **ZO schválilo** cenu dodávané vody pro společnost VaK ve výši 50 Kč/m³. Pro odběrná místa v obci Veselice bude ponechána cena ve výši 25 Kč/m³.

✓ **Starosta obce seznámil** zastupitelstvo s žádostí o přípojku elektřiny od trafostanice z návsi na samotu Rychnova. Žádost zaslala společnost Elektromontáže Kalců s r.o., ve věci montáže kabelového vedení NN 0,4 kV pro stavbu MB_Veselice č. p. 6, Investorem je společnost ČEZ Distribuce a. s., Děčín IV-Podmokly. Dle poskytnuté dokumentace by došlo k četnému množství překopů a protlaků v místě nové vozovky a obecních cest, zejména na pozemcích p. č. 581 a p. č. 364/2. V záměru obce je dále plánovaná realizace vedení vodovodní sítě v místě zeleně, podél p. p. č. 581, a to od vodojemu až do chatové výstavby. Zastupitelstvo obce Veselice zamítlo předložený projekt, a to s ohledem na strategii rozvoje obce v oblasti uskutečněných a plánovaných investic.

✓ **ZO schválilo** zřízení věcného břemene k obecnímu pozemku p. č. 558 v k. ú. Veselice, jehož je vlastníkem. Obsahem věcného břemene je právo společnosti ČEZ umístit, provozovat, opravovat a udržovat zařízení distribuční soustavy na dotčené nemovitosti, provádět jeho obnovu, výměnu a modernizaci, a povinnost obce Veselice výkon těchto práv strpět.

✓ **ZO schválilo** nákup sady 5 stolů a 10 lavic od f. Hawaj.cz v ceně 14 495,00 Kč, bez dopravy.

✓ **Starosta obce informoval** zastupitelstvo o nákupu dvou stanů 3 x 6 metrů za pořizovací cenu 5 990,-Kč/ks.

✓ **ZO schválilo** inventarizační zprávu. Při inventuře majetku obce ve dnech 28. 12. 2022 až 31. 1. 2023 nebyly zjištěny žádné rozdíly. Inventarizační komise pracovala ve složení: Milan Rys, Jan Cidlina a Marcela Šafránková.

✓ **ZO schválilo** žádost o povolení kácení náletových dřevin na cestě z Mladé Strany do Domousnic a ořezání větví ořechu, které zasahují do vjezdu na hřiště.

✓ **ZO schválilo** žádost J. Runcíka o pokácení jasanu a prořezání lip na parcele 56/1.

✓ **Starosta obce informoval** zastupitelstvo o cenové nabídce výstavby nové části vodovodního řadu do chatové oblasti. Ta byla zpracována firmou Svoboda Dolní Bousov a bude předána majitelům chat.

✓ **Dne 22. března 2023 se uskutečnilo** přezkoumání hospodaření obce za rok 2022 na základě zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů a v souladu se zákonem č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád). Byly zjištěny chyby a nedostatky, které nemají závažnost nedostatků uvedených pod písmenem c): (§ 10 odst. 3 písm. b) zákona č. 420/2004 Sb.) - neuvolněnému místostarostovi, kterému zanikl mandát člena zastupitelstva ke dni 14. 10. 2022 bylo poskytnuto odchodné v nesprávné výši. Napraveno v prvním možném termínu – v dubnu 2023.

✓ **Ke dni 8. května 2023 nemá poplatek za TKO za rok 2023 (splatné do 31. 3. 2023) uhrazen 32 poplatníků** (18 občanů s trvalým pobytem a 14 majitelů nemovitostí, kde nemá nikdo TP nebo určených k rekreaci), poplatek za psa 5 majitelů. Celkem obec eviduje pohledávky na poplatcích ve výši 32 150 Kč.

**Miroslav Pažout,
Marcela Šafránková**

NA ZPRAVODAJ PŘISPĚLI OD 27. 11. 2022 DO 20. 5. 2023

Cidlina J. 700 Kč, Šifaldová M. (Dětenice) 200 Kč, Hegedüsová N. (Dolní Bousov) 100 Kč, Šíba V. (Řitonice) 100 Kč, r. Pokorných 500 Kč, Matoušek M. (Ledce) 200 Kč, Runcíková H. 170 Kč, Jakubcovi ml. 270 Kč, Novákovi 95 Kč, Bobka J. 500 Kč, Matějková M. (Praha) 200 Kč, Halamová B.(Náchod) 200 Kč, Ďoubalík M. 220 Kč, Legnerová A. 250 Kč, Klabanová E. (Praha) 200 Kč, Koubovi (Bystřice) 200 Kč, Červovi 200 Kč, Tomsa J. 200 Kč, Najmanová M. (Dolní Bousov) 100 Kč, Vraštilová J. 100 Kč, Srb Z. 300 Kč, Rys M. 3 237 Kč, Rýdlovi (č. p. 28) 200 Kč, Sečkářová H. 300 Kč, Bečanová J. (Libáň) 400 Kč, Zaplatílková Dagmar (Tanvald) 200 Kč, Michnová J. (Řepov) 100 Kč, Šolcová V. (Řepov) 100 Kč, Rotová M. (Řitonice) 200 Kč, Želechovská M. (Štikov) 200 Kč, Tauchmanovi 400 Kč, Brezáni Monika 500 Kč, Železná M. (Mladá Boleslav) 100 Kč, Berglová M. (Mladá Boleslav) 100 Kč, Bulířovi 200 Kč, Pažoutová J. ml. 249 Kč.

Všem přispěvatelům moc děkujeme!

Redakční rada

Z ČINNOSTI SPOZ

Předvánoční setkání

Stalo se tradicí navodit krásnou atmosféru Vánoc setkáním dospělých i dětí u rozsvícení vánočního stroměčku.

Sešli jsme se před obecním úřadem, kde pan starosta přivítal všechny přítomné. Děti přednesly pásmo básniček a za doprovodu kláves i písniček a koled. Nechyběl ani anděl, který rozdával dětem vánoční balíčky.

Jsme rádi, když se všichni sejdou, popovídají si a za popíjení svařáčku a požívání nějakých těch dobrot vznikne ta pravá předvánoční nálada.

Za SPOZ
Jarmila Bulířová, Věra Pažoutová

Čarodějnické odpoledne

Na 30. 4. připadá pálení čarodějnic, tak jsme naplánovali pro děti čarodějnické odpoledne. Jen jsme doufali, že nebude pršet. Počasí se po předchozím dni umoudřilo a bylo krásně, foukal sice vítr, ale svítilo nádherně sluníčko.

Začátek byl od 15.30 hod., ale začali jsme až po 16.00 hod., čekali jsme, až se sejde více dětí.

Přichystali jsme osm soutěží s tématikou čarodějnic. Za každou soutěž byly děti odměněny.

Nějakou maličkost dostalo družstvo, které vyhrálo i družstvo, které prohrálo.

Na konec jsme "čarovali" a vyčarovali jsme muffiny. Každé dítě si vybralo muffiny s čarodějnickými motivy a dostalo se i na ostatní návštěvníky.

Po občerstvení byly děti ještě obdarovány dárkem za kostýmy, ve kterých se zúčastnily tohoto krásného odpoledne. Každé dítě navíc dostalo doma vyrobenou lucerničku, opět s čarodějnickými motivy a bateriovou svíčkou.

Potom jsme se všichni odebrali průvodem k pálení ohně u chat, kde na děti i dospělé čekalo občerstvení - opékání buřtů, o které se již tradičně postarali veselí hasiči.

Na konec starosta zapálil připravenou hromadu roští. Děti si v okolí hrály a pobíhaly s lucerničkami jako světlušky.

Byl to krásný den, počasí vyšlo, jenom nám bylo líto, že nepřišlo více lidí.

Za SPOZ
Věra Pažoutová

REGENERACE PŮDY A KRAJINY PERMAFARMY

Když jsem byl malý, měl jsem u každé babičky skalku. Ze skalky později vznikla zahrada okolo domu kde žijeme a ještě později vznikla farma. Koukám, že vlastně celý život dělám nějaké zahrady.

Asi mě baví dělat okolí krásnější. Krása je jedna věc a aby dlouho vydržela je věc trošičku komplexnější.

V případě farmy to je spousta zahrad a skalek najednou.

Stál jsem před úkolem udělat padesáti-hektarovou zahradu najednou 😊. A navíc by mě ta zahrada měla i uživit.

Uměl jsem si představit, že to uděláme s partou lidí, kteří s tím mají zkušenost a mají navrhování zahrad zrovna tak rádi jako já.

Vznikl design s ohledem na permakulturní principy, který rozčlenil celkovou plochu na ovocné sady, plochu pro zeleninu, polní plodiny, pastviny a louky.

Klíčový prvek byla voda, a proto vznikly příkopy a poldry na zasakování vody. Generální otázka, jak dostat obrovské množství vody na závlahu krajiny. Nijak. Musí stačit voda, která naprší, ale nesmí zmizet z pozemku.

Proto klíčem k vodě v krajině je půda, resp. živá půda, ve které je hojnost půdního života.

Půdní život vytváří soubor organismů a mikroorganismů a hub čítající miliardy jedinců. Jejich druhy s navzájem propojenými potravinovými řetězci denně vytvářejí něco, čemu se později říká humus. Jeden hektar živé půdy obsahuje cca 15 tun organismů. To je skoro 20 krav, které každý den dodávají hnůj pro výživu rostlin a stromů. Ty humusové složky vážou vodu a celkově je pak půda kypřejší a propustnější pro další vodní srážky a ty se také mohou dostat do větší hloubky, a tím tak déle zavlažovat půdu i v hlubších vrstvách.

permafarma veselice

Jako nástroj na zadržení vody v krajině používáme stromy a keře. Každý strom i keř váží ve svých pletivech velké množství vody, ale ten pravý důvod použití stromů je, že plní funkci čerpadel. Jemnými kořeny nasávají vodu z půdy a listy nebo jehličím ji uvolňují do atmosféry. Toto ve skutečnosti znamená ochlazení okolní krajiny a tím i možnosti odpaření další vody, což většinou nechceme.

Aby toto ochlazování bylo ještě účinnější sázíme některé stromy do řady spolu s podsadbou keřů, aby celá výsadba vytvořila hustý stín. Vedle stromů je ještě mělký příkop pro zachycování organického materiálu a listů kostivalu, který jsme vysázeli do těch příkopů. To ještě více zachycuje vodu a poskytuje plochy pro bydlení celé řady hmyzu a drobných živočichů. Za dobu existence farmy jsme vysadili cca 4 900 stromů a cca 13 000 keřů.

Těm řadám stromů a keřů říkáme **bioklimatické pásy** a v celém svém designu připomínají žebra od chladiče, která tak ochlazují krajinu a jednotlivá políčka, na kterých pěstujeme zeleninu. Stromy a keře v těchto pásích jsou z velké části jedle a sklízíme z nich kaštiny, ořechy, maliny, ostružiny a další jedle bobule.

Kromě jiného pásy fungují jako větrolamy a zabraňují vodní i větrné erozi půdy. Celkem jsme takových pásů vybudovali 1,3 km a dalších 270 metrů speciálních pásů stromů pro včely.

Když to spojíme se 4 kilometry živých plotů, už je to pořádná plocha pro bydlení všelijakých „hmyzáků“, ptáků a další havěti, která vytváří přírodní různorodost a stará se, aby byla všude větší rovnováha.

Respektuji život v půdě ve všech jeho formách, a proto nepoužívám žádné chemické látky na ochranu rostlin ani chemická hnojiva. Jde mi o to, aby i v půdě, kam není moc vidět, vládla harmonie a spolupráce. Spoléhám se na svou intuici a moudrost přírody a našich předků, kteří podobné postupy používali naprosto samozřejmě a nemuseli tomu říkat bio, organický a podobně. Bylo to pro ně přirozené.

Používáme zejména mechanické prostředky pro redukci plevelů a ověřujeme jednotlivé pokusy s přírodními autopatickými, homeopatickými a biodynamickými preparáty na posílení imunity rostlin a zdraví půdy.

Jen na okraj: moderní prostředky na ochranu rostlin jsou převážně jedovaté právě pro celou řadu mikroorganismů v půdě a také jejich zbytky pro hmyz, zvířata a také člověka.

Spotřeba přípravků na ochranu rostlin v ČR v roce 2020 byla 11 046 598 kg. Všechny tyto přípravky, aby byly účinné, musí způsobovat smrt organismu, proti kterému jsou použity. Na nějaké úrovni to lze vnímat jako válečný stav proti přírodě a Zemi. V ČR máme cca 2 986 000 ha orné půdy. Tak to je cca 3,7 litrů chemie na jeden hektar.

Důsledek toho je např. pokles počtu polních ptáků přes 57 % (1980-2014), Koroptev polní téměř neexistuje, zaznamenán byl i velký úbytek lesních ptáků a dalších živočichů. Díky tomu se zvyšuje počet nových „škodlivých“ organismů. Od roku 1961 do 2000 vzrostl např. počet typů „škůdců“ z 94 na 256.

S lidmi a naším zdravím to nebude lepší. Např. v roce 2002 bylo povoleno k užívání 340 účinných látek přidávaných do půdy. Z toho 11 pesticidů je extrémně nebezpečných, 37 vysoce toxických, 110 nebezpečných pro životní prostředí, 3 endokrinní přerušovače a 14 pravděpodobně karcinogenních kat. 3.

S používáním jedovaté chemie téměř nejde přestat a postupně zemědělství na ní začalo záviset. Rozvrátily se provázané vztahy mikroorganismů v půdě a významným způsobem se snížila biodiverzita v polích i lesech. Z půdy se stal vlastně držák na rostliny a produkce už není jídlo, ale komodity. Orná půda, bohužel, také každý den ubývá tempem větším než 10 ha denně.

Vzhledem k tomu, že člověk je na vrcholu potravního řetězce (polní plodiny a zvířata), všechna rezidua z těchto prostředků máme v naší každodenní stravě se všemi důsledky.

Zní to pesimisticky, ale je potřeba, aby to tak zaznělo a mohlo dojít ke změně. Bohužel, nikdo jiný než obyčejní lidé, kterých nás jsou miliardy, to nezmění. Abych přidal na závažnosti, přičtíme k tomu ještě obrovské znečištění atmosféry vypouštěním chemikálií na manipulaci s počasím a slunečním zářením. Máme tady hezkou směs činitelů, které podkopávají zdraví naší planety Země a především naše a našich dětí.

Východisko je jednoduché, začít něco dělat. Poznat, pochopit, zatoužit po změně a začít to dělat. Děláním, jak víme, všechny smutky zahání a je lék nad léky, protože nás posunuje k lepšímu stavu.

Začal jsem proto provozovat permakulturní farmu s celostním zemědělstvím, vzděláváním, kulturou a řemesly. Děláme to a jdeme příkladem. Už jsme vysázeli 10 hektarů sadů ovocných stromů, ořešáků a kaštanovníků. Vybudovali jsme vsakovací poldry a příkopy ty mají plochu cca 4 400 m². Vznikly i malé mokřady s plochou cca 200 m². V poldrech si příroda seje sama, co chce. Takže je tam pomalu divoká příroda s náletovými borovicemi, modřínými, břízami, topoly, lískami a dalšími rostlinami. Chodím se sem kochat a pozorovat tu přirozeně vznikající rovnováhu. Je zajímavé, že tady nevzchází moc plevelů, kterých je naopak na poli hojnost spolu s meziplodinami, kterými oživujeme zbývající půdu na cca 10 hektarech. Máme ještě cca 10 hektarů travnatých ploch s pastvinami, které postupně měníme na krajinotvorné sady. Zbývá zelenina na cca 6 hektarech, kterou pěstujeme podle ekologických pravidel a našich ještě přísnějších,

úplně bez chemie a umělých hnojiv. Připravujeme si převážně sami sadbu z bio semínek, která nejsou hybridní a většinou mají i Demeter certifikaci. Osivo používáme nemořené. Hodně práce děláme ručně a náročnější traktorem. Před námi je ještě jedna výzva a to kompletní přechod na regenerativní zemědělství, které je bezorebné včetně setí a sázení do mulče z meziplodinových směsek. To už by byl podle mých představ skoro ráj ☺.

A ještě jedna výzva. Letos jsme byli pozváni do prestižní soutěže Adapterra Awards, která ukazuje zajímavé projekty na zadržování vody v krajině. Tak nám držte palce.

Moc se mi líbí to, co říkají domorodí indiáni Kogi na téma, jak to všechno spravit a zachránit: „Nepotřebujeme pomáhat ani zachraňovat. Potřebujeme, abyste spolu s námi pečovali o život a chránili ho. My tvoříme spolu a pečujeme o to, co je původní.“

HOUBY NAŠÍCH LESŮ

Jmenuji se Stanislav Tutka, je mi 51 let a jsem amatérský mykolog a znalec hub. Houbařím už od dětství, ale studovat houby podrobněji jsem začal až v roce 2009.

V roce 2016 jsem založil Mykologický kroužek Ryzec, který vznikl pod ČSOP Klenice v Mladé Boleslavi. Nejprve jsme se scházeli přímo v klubovně ČSOP Klenice, kam jsme zvali na přednášky známé české mykology a chodili na vycházky do okolních lesů. Epidemie koronaviru nám na dva roky tyto činnosti dost omezila a nyní se, bohužel, nescházíme z dalšího důvodu - mého velkého vytížení v pracovním i rodinném životě a také z důvodu, že jsem se přestěhoval do Mnichova Hradiště. Nicméně snažím se udržet tradici každoročního pořádání výstavy hub v Mladé Boleslavi a nově i na Zvířeticích.

Houby v teplomilných lesích okolo Mladé Boleslavi lákají nejen mykology a pokročilejší znalce hub, ale i běžné houbaře. Díky částečnému zachování listnatých lesů, které v našem kraji rostly přirozeně několik století, ne-li tisíciletí, došlo k zachování druhové rozmanitosti nejen rostlin, živočichů, ale i hub. Tyto říše žijí ve vzájemné symbióze a v těchto lesích nedochází k takovému úbytku druhů jako v nepřírozených nově vzniklých jehličnatých monokulturách. I proto zde jen vzácně nacházíme hříby smrkové, oblíbené hříby hnědé nebo klouzky, které jsou běžné v jehličnatých lesích, ale můžeme zde narazit na stejně dobré hříby dubové, které pro svoji teplomilnost vyrážejí ze země už na začátku června a nevadí jim ani tropické letní teploty, takže skutečný znalec poměří v našem kraji dokáže naplnit košík pravými hříby v době, kdy by běžného houbaře ani nenapadlo jít do lesa.

Nepotřebujeme se zabývat tím, proč tato situace vznikla, tvořit si hypotézy a bojovat za lidská práva. To je cesta kouře za zrcadly. Je to past, ve které se můžeme lehce ztratit.

Potřebujeme se velmi skromně stáhnout ke svému srdci a jeden ke druhému v hloubce lidství tak, jak jsme toho schopni se skromným a jednoznačným přáním ochránit pokračování linie života na Zemi.“

Existují síly božských světů, jsou přítomné hojně na místech naší české a moravské země. Vydejme se tam. Skromně, lidsky, důstojně poprosme o spojenectví a staňme se ochránci Země, ochránci života. Jako Kogi. Jako další domorodé kmeny a lidi na celém světě, kteří se narodili v civilizaci s domorodým srdcem.

Tomáš Franěk,
Jagava Permafarma Veselice,
www.permafarma.cz

Nejen na počátku léta se dají v listnatých lesích objevit jedlé houby, ale třeba po zimě, pokud není suché jaro, může všímavý pozorovatel pod jasany, osikami a jilmy nebo ve starých třešňových sadech, narazit na různé druhy smržů, kačenek a ucháčů, což jsou typické jarní druhy hub, ke kterým se dají zahrnout i lupenaté čirůvky májovky nebo závojenky podtrnky, které zase obývají okraje lesů a jejich křovinaté části.

Dalším specifikem našich lesů je vápnité podloží, což způsobuje to, že po dešti se kloužeme jak na jílu a po delším suchu se v zemi tvoří hluboké praskliny, které jsou vidět hlavně na cestách a tam, kde nezakrývá zem listí nebo vrstva jiného humusu. Na první pohled toto prostředí není pro houbaře tak lákavé jako čistý jehličím zapadaný a mechovým “kobercem” vystlaný jehličnatý les, ale o to větší překvapení v podobě houbařského úlovku na něj čeká, když vyrazí v ten správný čas. A kdy to je? Často používáme pořekadlo, že něco roste „jako houby po dešti“. Je důležité ale dodat, jak dlouho po dešti? Trvá to přibližně dva týdny po vydatnějších deštích, než se objeví houby ve sběrné velikosti. Pak nastává ta pravá chvíle, kdy můžeme vyrazit s nadějí na dobrý úlovek.

S přibývajícím teplem se začínou vedle jedlých nebo nejedlých druhů objevovat jedovaté nebo dokonce smrtelně jedovaté houby a nutno dodat, že v listnácích zpravidla roste více nebezpečných druhů hub než v jehličnanech, a proto musí být houbař obezřetnější a více obeznamen o jedovatých dvojnících jedlých druhů. Takže kdo sbírá čirůvku májovku musí vědět, že když koncem června končí její růst, začínají se objevovat jim podobné vláknice načervenalé a závojenky olovové. Kdo sbírá závojenku podtrnku měl by

vědět, že rostou i jedovaté druhy závojenek, které jsou podtrnkám dost podobné.

V létě se na stejných lokalitách společně s oblíbenou a mnohými znalci kuchyňsky vyzdvihovanou muchomůrkou růžovkou (tzv. masákem), objevují muchomůrky tygrované, které jsou každoročně nejčastějším původcem otrav v Čechách. Nemluvě o nejjedovatějším představiteli naší mykoflory muchomůrce zelené, která se může vyskytnout v bílé formě a neznalec ji lehce zamění třeba za žampion. Dost ale! Nebudu vás už více strašit a odrazovat od houbaření v listnatých lesích, nicméně pokud byste se rozhodli sbírat i jiné houby než hříby, už je nutná určitá znalost hub, případně konzultace s nějakým znalcem, případně návštěva mykologické poradny.

V čem by nemusel ale udělat chybu ani začátečník nebo „hříbkař“, jsou lišky a bedly. Žlutooranžově vybarvené nálevkovitě tvarované drobnější lišky obecné, které místo lupenů mají spíše nízké "lišty" jsou v kuchyni velmi ceněné a poté, co se zlepšilo životní prostředí díky odsíření komínů a přestaly se objevovat tzv. kyselá deště, začala se i tato vynikající houba vracet do našich lesů. Liška se dá zavařovat ve sladkokyselém

nálevu, je výborná do polévek nebo ve smetanové omáče a můžeme ji zařadit do jakékoliv houbové směsi. Bedla vysoká to je zase takový Goliáš oproti lišce. Houba, která se mnohdy dá využít jako menší deštník, taky nemá moc možností na záměnu. Pokud má hnědý šupinatý povrch klobouku, bílé lupeny, dlouhý hnědý žíhaný třeň s posuvným šupinatým prstýnkem, který chutná jako lískový oříšek, dole zakončený širokou hlízou, tak by nemělo být pochyb, že jste našli materiál na velmi chutné řízky. Já sám bych doporučil kromě řízků z bedel jedinečnou úpravu zvanou "Bedlová miminka", kdy se nasbírání několik kulovitě zavřených klobouků bedly vysoké a doma se naplní nádivkou z vajíček, strouhaného sýra, taveného sýra, šunky, česneku, jemně nakrájené cibulky, pažitky, a takto nadívané se ještě obalí v trojobalu, poté se osmaží ze všech stran.

Dalo by se ještě vyprávět dlouho. Nezmínil jsem ještě holubinky, ryzce, penízovky nebo vzácné houby či houby s léčivými účinky na organismus, ale o tom třeba příště.

Stanislav Tutka

Z PAMĚTNÍ KNIHY VESELICE, DÍL I., 1922 - 1982

V lednu roku 1937 byly ve veřejné dražbě prodány zbývající topoly poražené v roce 1936 „Na Lhotkách“ a téhož roku v březnu byl založen obecní sad. Zasazeny byly štěpy jabloní z Turnova pod dohledem Fr. Rýdla, člena obecní rady. Tento rok převzal obecní knihovnu Josef Rýdl č. 47, který nahradil Josefa Halamu. Knihovna čítala 200 svazků knih. Významnou událostí také bylo vystavení obecní kroniky veřejnosti. Kronika byla vystavena od 14. do 29. března. Letopisná komise pak kroniku zkontrolovala 9. dubna.

V roce 1938 se stala řada významných událostí. V červnu se konaly na Veselici obecní volby. Po delší době byly postaveny dvě kandidátky, a to Republikánské strany a Občanské skupiny. Při hlasování získaly obě strany stejný počet hlasů. Do obecního zastupitelstva tak bylo z každé kandidátky vybráno 6 členů. Poté se přistoupilo k volbě starosty a členů obecní rady. Dosavadní starosta František Matoušek prohlásil, že z rodinných a zdravotních důvodů se vzdává dalšího vedení obecní rady. Starostou byl poprvé zvolen v roce 1912, a tudíž celých 26 let stál v čele obce. Během těchto let se velkou měrou zasloužil o její rozvoj a modernizaci. Mezi nejvýznamnější počiny patřily výstavba silnice a elektrifikace obce. Novým starostou byl zvolen Josef Rýdl, jeho náměstkem Josef Brodský, radními pak František Matoušek a Jaroslav Koliáš. Koncem roku pak byla likvidována zdejší organizace republikánské strany,

kteřá ale vzápětí založila novou skupinu „Národní jednoty“.

Dne 14. 9. 1938 kronika zaznamenává, že „...povolání byli záložní vojáci k obsazení poněmčeného území svolávacími lístky. Dne 24. září vyhlášena byla mobilisace záložníků do 40 let. Ze zdejší obce odešlo 15 mužů a 4 koně. Do dvou měsíců vrátili se všichni zpět.“

Víme, že příčinou jejich návratu byl podpis Mnichovské dohody 29. září 1938, která znamenala počátek konce samostatného československého státu.

Také pro naše listování kronikou je toto datum důležité. K tomuto datu se totiž loučíme s kronikáři minulých desetiletí, jejichž zápisy nás doposud provázely. Díky tehdejší krušné době i nadcházející německé nadvládě, která pronásledovala a potlačovala vše „neárijské“, se do kroniky zapisovalo jen občas a záznamy byly chybné nebo nepřesné. Nápravy této situace a doplnění kroniky o události z let 1938 až 1945 se v roce 1999 ujal tehdejší kronikář Josef Pažout, který tuto dobu na vlastní kůži zažil. Svými zápisy tak zaplnil „bílá místa“ v kronice a podal svědectví o životě v době německé okupace a 2. světové války na Veselici. Změnil také styl zápisů do kroniky. Jeho předchůdci zapisovali běh života vesnice den po dni, měsíc po měsíci, takže události v obci splývaly spolu s údaji o narozeních, svatbách a úmrtích. Josef Pažout

oddělil matriční údaje od běhu událostí v obci a rozdělil je podle jejich charakteru na rubriky narození, svatby a úmrtí.

Mezi jeho první zápisy patří zpráva o tom, jak se na Veselici projevil zabrání tehdejších Sudet píše: "Na Veselici se zabrání Sudet projevilo v tom, že několik jednotlivců a 2 rodiny, které utíkaly z Pohraničí před hitlerovským wehrmachtem, našly přechodné ubytování na Veselici. Byla to rodina Krupkova, která se usídlila natrvalo v čp. 22 „Na Lhotkách“ a rodina prvního veselického kronikáře Josefa Pažouta, která se přechodně ubytovala u babičky v čp. 15.“ A aby toho nebylo málo, v červenci byl postižen hovězí i vepřový dobytek nakažlivou slintavkou a kulhankou. Naštěstí tehdy uhynulo jen 7 kusů hovězího dobytka.“ Další

pohroma na sebe ale nenechala dlouho čekat. Ovocné stromy bylo napadeno škůdci a to hmyzem, který místy zničil celou sklizeň. Jednalo se o molici krvavou, květopase, puklice a líně. Úřady proto nařídily jmenovitě náležitý chemický postřik. Dobrou zprávou pak bylo zakoupení nových bund členům dobrovolného sboru hasičů, a to v počtu 14 kusů. Vyřešena byla také otázka nedostatku písku na Veselici výměnou polí mezi jejich veselickými a domousnickými majiteli.

I když rok 1938 nebyl nikterak lehký jak pro obyvatelstvo, tak pro stát, nejtěžší chvíle měly teprve přijít.

*Podle Pamětní knihy Veselice zpracovala
Ivana Sůsová*

INFORMACE ZE ŽIVOTA V NAŠÍ OBCI

Novoroční pochod

Po dvouletém covidovém přerušení, jsme se opět sešli 1. ledna, abychom společně vykročili do 13. ročníku Novoročního pochodu okolím obce Veselice.

Shromáždili jsme se, tak jako pokaždé, před budovou obecního úřadu, v celkovém počtu 46 účastníků.

Opekli jsme si uzeninu, posilili svařeným vínem a čajem a shodli jsme se na tom, že by takovýto setkání mělo být více, a že se za rok opět na této akci sejdem.

Organizátoři děkují SDH Veselice za finanční příspěví.

Letošní trasa vedla kolem bytvek, směrem na Vičopolskou magistrálu, po ní do lesa Křížánek a okruhem zpět po hlavní lesní cestě k chatám, kde bylo připraveno, jako pokaždé, občerstvení s pojízdňým ohništěm.

Eva Konývková

Uklidme si Veselici a okolí

Všichni jsme již jistě slyšeli o celorepublikové akci „Uklidme si Česko“, jejímž cílem je pomocí dobrovolníků z řad občanů uklidit nelegálně vzniklé černé skládky a nepořádek, který vzniká nevhodným chováním jednotlivců.

odvezl traktorem Radek Jakubec. Všem dobrovolníkům patří velké díky.

Máme krásné prostředí v naší milé vesničce. Společně jej chraňme a zbytečně jej neznečišťujme.

Srdcem akce u nás na Veselici se již tradičně stali dobrovolní hasiči. Obec se podílí poskytnutím rukavic a pytlů na odpad.

Hlavní jarní úklid byl letos naplánován na 1. dubna. Kvůli nepříznivému počasí byl, po vzájemné dohodě zastupitelů obce a SDH, úklid odložen na 14. dubna. Kdo v ten den nemohl, ale chtěl pomoci, uklízel v jiném termínu a nahlásil uklizenou trasu, aby se nešla znovu zbytečně.

Sešli jsme se, malí i velcí, před obecním úřadem. Sbíralo se po celé Veselici až k sousedním obcím. Část dobrovolníků si přes Domousnický zámek prošla i obnovovanou cestu mezi Veselicí a Domousnicemi.

Počasí nám přálo. Ačkoli to nikdo z přítomných nepředpokládal, sesbíralo se opět hodně odpadků. Naplněné pytle i další odpad před budovu OÚ

Alena Rysová

OKOLÍ VESELICE: Ve Znamení kříže, kalicha a hvězdy Davidovi

Církevní vliv na lidi z Veselice není v průběhu času zanedbatelný. Setkáváme se zde s vírou katolickou, vlivem Husova učení, s protestantstvím i židovstvím. V průběhu trvání vsi všechny náboženské vlivy působili na život Veseláků, ovlivňovali je a utvářeli.

Prastaré osídlení krajiny v okolí vsi Veselice ještě po tisíci letech připomíná dřevěný kříž v lese Křížánku. Ves Kříženec, která zde stála a která z části patřila katolickému kostelu boleslavskému, se připomíná již v roce 1052, v době, kdy ještě křesťané museli čelit starým pohanským obyčejům. Pohanské posvátné háje a památné stromy nechal vykácet až v roce 1092 Český kníže Bořivoj II. a přitom zakázal všechny pohanské tradice.

Víra v Boha byla pro venkovského člověka od doby knížecí velmi důležitá. Byl připoután k půdě, na které pracoval a roky neúrody i roky hojnosti přisuzoval Bohu. Bylo v podstatě jedno, zda mu ve jménu Boha byla připomínána víra katolická, husitská nebo protestantská. Věřil v Boha ve své podstatě a měl potřebu jej uctívat. Proto šlechta budovala kostely, kde se věřící mohli scházet při bohoslužbách. Kostely bývaly zasvěceny svatým a připusťme, že to věřícím nestačilo. Svaté chtěli ve svém okolí potkávat každý den, proto ve vsích a na polích při cestách, byly vztyčovány kříže a sochy svatých.

Památky připomínající víru v Boha máme možnost si připomenout i v okolí Veselice.

Setkáváme se zde se všemi hlavními náboženskými proudy patřícími k dějinám a vývoji Českého státu. Kultovní místa víry v Boha jsou zde zachována dodnes a vytvářejí nám zvláštní a na okolí malé vsi ojedinělý duchovní prostor.

Po bratrovražedném soupeření přemyslovských knížat, kdy se na českém stolci vystřídal za 200 let 30 českých knížat, zažívalo České království v době prvních přemyslovských a lucemburských králů nebyvalé prosperity. Počátkem 15. století zasáhly Čechy husitské bouře. Boleslavsko bylo napadeno Janem Žižkou a víme, že Řitonic s kostelem byly poboženy. V počátku 17. století vypuklo stavovské povstání a společnost se rozdělila na katolickou a protestantskou. O složení obyvatelstva podle víry máme jen informaci z řitonské kroniky pro domousnické panství, kdy 115 věřících protestantů včetně šlechty, se stali katolíky a jen 4 protestanti odešli pro víru ze země. U kosteckého panství víme, že její vrchnost patřila ke katolíkům a k jiné víře byla tolerantní. Také na Veselici se setkáváme s vírou Hebrejskou.

Nejstarší památné místo ve věci víry v Boha, připomínané dřevěným křížem a dvěma staříckými lípami, je místo po kostelu Nalezení svatého kříže v lese Křížánku. Patřil původně katolické církvi a historické prameny potvrzují jeho existenci ještě před husitskými válkami. Víra kalicha v Křížánku zapustila své kořeny, vzpomínané v 17. a počátkem 18. stol. V rozporu s platným zákonem se zde scházivali vyznavači víry kalicha, Čeští bratři, mezi které patřili i lidé z Veselice. Kostel byl zbořen z popudu katolického faráře z Libáně v roce 1719.

Farní kostel Svatého Štěpána v Řitonicích je připomínán jako katolický již před rokem 1362. V době husitské byl vypálen spolu se vsí a víra kalicha se ve farnosti ujala. Podle farní kroniky se v kostele udržovaly některé zvyklosti Českých bratří ještě v roce 1721, kdy byl již kostelem katolickým.

Od roku 1796 se opět stal kostelem farním. O kostelu v Řitonicích v tomto pojednání o víře nic neuvedu, protože o něm bylo psáno ve Zpravodaji č. 48.

Evangelický kostel v Bošíně je od Veselice poněkud vzdálen. Byl postaven až po roce 1782, po vydání tolerančního patentu. Pro evangelíky z Veselice, kteří měli své kořeny v Řitonicích, v Bošíně a jemu přiřazených obcích byl kostelem jejich víře nejbližším.

Do Židovské náboženské obce, do které židé z Veselice patřili, byla společná pro Domousnice, Veselici a Dětenice. Židovský hřbitov patřící k této obci, je ve vsi posledním svědkem židovského osídlení.

Vedení matričních knih, které si zde připomeneme, bylo neodmyslitelnou součástí náboženských obcí. Ne vždy byla tato činnost podle víry samostatná. Dlouho si vedoucí úlohu držela katolická církev a jen pozvolna se své výsady vzdávala.

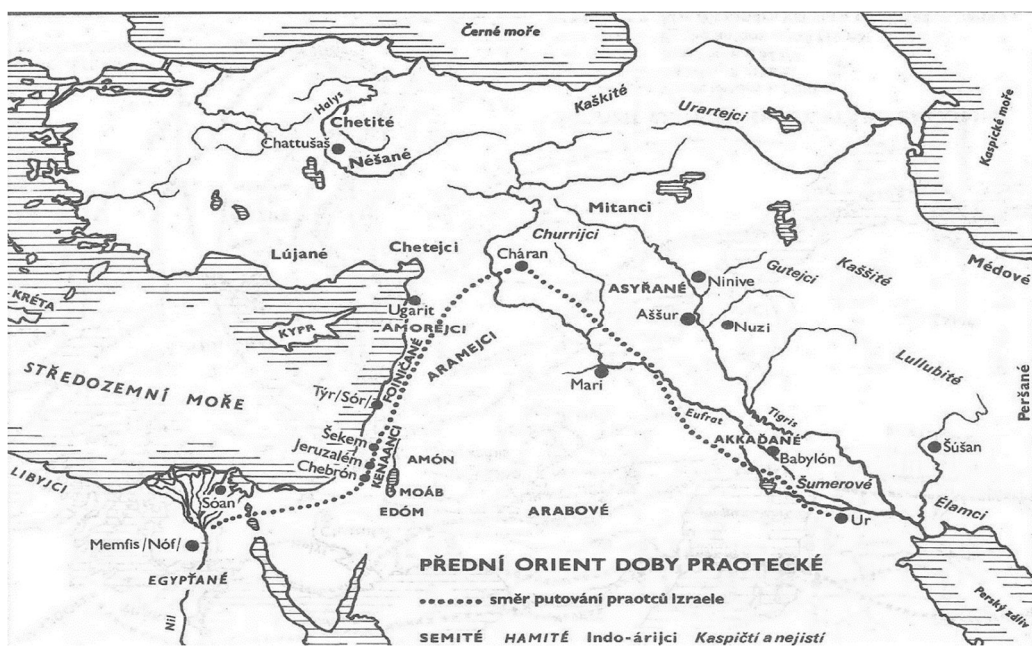
Drobné církevní památky v obvodu vsi nacházíme také, a připomeneme si je v závěrečné kapitole.

Před podrobnějším popisem zmíněných památných míst, vzniklých v 2. tisíciletí po Kristu a zmínce o vedení matrik, si ve stručnosti připomeneme historický vývoj křesťanství. Stalo se základem evropské kultury, která má společné základy v době před více jak 4000 lety, v období hebrejských praotců.

Vývoj evropského křesťanství, vycházející z Bible - Starého zákona

V souladu se Starým zákonem Bible se lidstvo po potopě světa rozdělilo podle tří synů Noeho. Terach, syn Noeho, představitel jedné z větví rodu Hebrejců, vyšel s rodinou z kaldejského Uru na cestu, kterou historici označují jako počátek cesty Hebrejských praotců. Cesta je vyznačena

v přiložené mapce (*mapa znázorňuje cestu putování Židů po místech předního orientu doby praotecké, kterou se Starým zákonem Bible převzali i křesťané a považují ji za základ evropské civilizace*) a řadíme ji asi do období 2000 let před narozením Krista, kdy král městského státu Uru formuloval psané zákony. Ty se staly vzorem pozdějších zákonů v zemích předního orientu. Staly se vzorem i pro

Hebrejce, kde písmo v jejich oblasti bylo známo již 1000 let před tím.

V Cháranu, asi na půl cesty putování Hebrejců, určil Bůh Terachova syna Abrahama, jako vyvoleného a přikázal mu cestu do země zaslíbené, do země kenáncké. Další zastávkou Abrahamova lidu byl Egypt. Abrahámu lid se v Egyptě při 430letém pobytu dostal do otroctví. K záchraně lidu Izraele a jeho vyvedení z Egypta, povolal Bůh Mojžíše, původem dítě otroků vycované v královské rodině. Pro zabití egyptského dozorce při krutém zacházení s hebrejskými otroky Mojžíš musel Egypt opustit. Při putování Hebrejců pouští, povolal Bůh Mojžíše na horu Sinaj. Odevzdal mu tam kamenné desky z „desaterem Božích přikázání“ a zároveň mu sdělil Boží zákony, kterými se Hebrejci měli řídit v pobožnostech i v každodenním životě. Mojžíš všechny zákony sepsal a spolu s desaterem je přečetl zástupům Hebrejců. Ty je přijali, desky s desaterem a psané zákony uložili do tzv. schránky úmluvy a při putování pouští nesl lid schránku stále s sebou. Bůh lidem přikázal po příchodu do země kenáncké postavit v městě Jeruzalémě chrám a tam schránku s doklady úmluvy s Bohem uložit. Od té doby mají Hebrejci psané zákony nejen pro rituály víry v Boha, ale i pro každodenní život. Celé toto období, včetně zákonů je vtěleno do Starého zákona Bible. Postupem času si Hebrejci vybudovali své království, s počátkem 1025 let před Kristem. V roce 933 před Kristem bylo království rozděleno na Judsko a Severní Izrael. V roce 722 před Kristem zabírají Asyřané Severní Izrael a Judsko v roce 432 před Kr. se dostává pod nadvládu Egypta. Pád Izraele v průběhu jeho trvání postupoval pozvolna. Střídavě jej Bůh trestal za nedodržování původní, Mojžíšem uzavřené, smlouvy. Jsou mezníky, kdy lid dostal novou naději být lidem vyvoleným a žít v pokoji, ale jen při dodržování původně uzavřených zákonů. Pád Izraele vystihuje prorok Izaiáš v kap. 3, verši 8, Starého zákona. Slova verše mohou být varováním pro lidstvo při nedodržování dnešních světských zákonů.

„Jeruzalém klopýtl a Judsko padlo; jejich jazyk a jejich skutky byly proti Hospodinu a do očí vzdorovali jeho slávě“.

Přesto, že má židovská kultura své původní kořeny v minulém pohanském Kenanu, Sumeru, Egyptu a později je ještě ovlivněna nadvládou Řecka a Říma, začíná se Starý zákon Bible stvořením světa Hospodinem, jediným uctívaným Bohem.

Počátky řeckých dějin, z kterých pozdější vzdělanci Evropy čerpali, řadíme do poloviny 8. století před Kr. Předcházela jim mykénská kultura se svými počátky již ve 12. stol před Kr., o které víme jen velmi málo. V roce 432 př. Kr. dobývají Řekové Judsko, které je v posledním stol.

př. Kr. poraženo Římem, který ovládal nejen Evropu, ale i Egypt. Vládce Egypta král Herodes byl poslušným nástrojem pohanského Říma a hebrejští kněží, farizejové, zastávali uvolněnou morálku neslučující se s Božími zákony přijatými Mojžíšem. V Egyptě existovalo asi 40 sekt lišících se porůznu od těchto zákonů. Vystoupil proti tomu rabínský student Jošua – Ježíš. Nechal se ve svých 30 letech pokřtít v řece Jordánu od Jana Křtitele náležejícího k jedné ze zmíněných sekt, působící při severním břehu Mrtvého moře. Jana Křtitele farizejové uvrhli do žaláře a Ježíš převzal vedení jeho sekty. Odešel do ústraní, kde se mu dostalo božského vnuknutí spasitele Hebrejců, a konal kázání proti zavedenému systému farizejů. Obklopil se svými učedníky, apoštoly. Farizejové Ježíše za jeho vystupování soudili, předali vládnoucím Římanům a ti jej nechali popravit ukřižováním.

Členové zmíněné sekty, která přijala křest, apoštolové, se stali nositeli učení Ježíše po jeho smrti. Hebrejci Ježíšovo učení, kritické k zákonům boží smlouvy nikdy nepřijali. To se dostalo jako nechtěné do Evropy, do pohanského Říma a od roku 50 po Kr. došlo k přetrhání pout křesťanů se starými židovskými zákony. Křesťané si vytvořili za dobu třístaletého pronásledování Nový zákon Bible, se svými evangelií, spisy Ježíšových učedníků, apoštolů. Od 4. stol. po Kr. se původně nechtěné křesťanství stalo náboženstvím Říma. Řím opustil pohanství, přestal uznávat svá stará božstva a nahradil je jediným bohem na nebesích, který seslal Ježíše, trpícího pro lidi na kříži a kříž se stal symbolem nové křesťanské víry.

Nová víra křesťanů se z Říma postupně šířila mezi pohanské národy Evropy. Povoláním Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu v 9. století, se mělo na jejím území upevnit křesťanství a přiblížit lidem kázáním v jejich jazyce. Mise Cyrila a Metoděje do Čech byla z počátku úspěšná. Po roce 864, kdy se Velkomoravská říše stala vazalem Říše východofranské, byl do Čech umožněn návrat latinským kněžím, od kterých byla Česká knížata pokřtěna ještě před příchodem Cyrila a Metoděje.

České knížectví, od 13. stol království, bylo součástí Svaté říše Římské, národa Německého. Říši vládl císař volený říšskými knížaty a českým králem. Nejvyšším představitelem křesťanské katolické církve se stal papež se sídlem v Římě. S postupně vzrůstající mocí se církve dostala do společenského konfliktu a byla kritizována některými kněžími za zneužívání svého apoštolského poslání šíření víry Kristovi ve prospěch světské moci a bohatství. Kritika vyvrcholila koncem 14. stol. na univerzitě v Oxfordu dílem Jana Viklefa a počátkem 15. stol. na Karlově univerzitě v Praze prostřednictvím Jana Husa.

Jan Viklef (1324-1384) byl profesorem teologie na univerzitě v anglickém Oxfordu. Byl autorem celé řady útočných spisů proti katolické církvi, která

postupně opustila apoštolský život a v honbě za penězi žila požitkářsky na úkor věřících. Viklef byl pro umírněné řešení a nápravu měl podle jeho učení zjednat stát jménem krále. Církev se cítila ohrožena a pod jejím nátlakem musel Viklef univerzitu opustit. Před upálením na hranici ho zachránila přízeň královské rodiny a vliv londýnských měšťanů. Královi, ač to nedal najevo, se jeho řešení líbilo a vedlo později k roztržce anglické církve s papežským Římem. Viklef byl ochráněn, ale kdokoliv by jej následoval, musel počítat s nejhroším.

Začínalo 15. století a na Karlově univerzitě v Praze přednášel Jan Hus. Na univerzitu se dostaly některé spisy Jana Viklefa. Hus byl právě vysvěcen na kněze a stal se kazatelem v Betlémské kapli. Závěry ze studia Viklefa sděloval věřícím při kázáních v Betlémské kapli v letech 1402 - 1413. Na jeho kázáních bývalo 2 000 – 3 000 věřících. Kaple byla v té době největším krytým shromaždištěm v Praze a zmíněný počet věřících představoval 20 procent pražského obyvatelstva. Hus ve svém učení, na rozdíl od Viklefa, byl přesvědčen, že náprava vzejde z vůle prostého lidu. Proti jeho učení, které přímo vyzývalo k revoluci, se tvrdě postavilo vedení církve. Český král Václav IV., nedokázal Husa ochránit jako anglický král Viklefa a jeho cesta za obhájení reformy církve skončila na Kostnické hranici jeho upálením 6. července 1415.

Snaha o uznání Husových myšlenek v Českých zemích pokračovala husitskými válkami. I po ukončení těchto válek pokračovalo reformní hnutí v Českých zemích k nelibosti evropských katolíků v čele s Římem až do počátku 17. stol. Schylovalo se ke stavovskému povstání a v Českém království vyznávalo 90 % obyvatelstva **Protestantismus**. Byl to jeden z hlavních směrů křesťanství a vycházel z náboženských reformních hnutí západní Evropy pozdního středověku a raného novověku. Češi po upálení mistra Jana Husa byli první v Evropě, kteří se vzepřeli všemocné katolické církvi. Další vlnu protestů v Evropě, sto let po Husovi, vyvolal Martin Luther svým vystoupením proti prodeji odpustků v roce 1517. Vlna protestů vyvrcholila protestem reformovaných knížat a měst na říšském sněmu ve Špýru roku 1529. Protest na sněmu ve Špýru pak dal novému hnutí jméno **protestantismus**. Reformace se ovšem neprosadila v celé západní Evropě. Za římské papežství se postavil vlivný rod Habsburků, vládoucí tehdy i Českému království, a další panovníci jižní a východní Evropy. Po třicetileté válce západní a střední Evropa zůstala rozdělena na země římskokatolické (většinou románská a západoslovanská území) a protestantské

(většinou germánská území). Nábožensky rozdělena zůstala i samotná Svatá říše Římská.

Zhruba 150 let po Viklefovi, roku 1534, za vlády Jindřicha VIII., se církev v Anglii oddělila od Říma a dostala se do područí panovníka. V letech 1549 – 1552 došlo k její protestantizaci. Zmíněná porážka Českých stavů v bitvě na Bílé Hoře v roce 1620 vyústila na našem území v dlouhé období tvrdé rekatolizace.

Z Veselice nemáme k rekatolizaci doklady, ale můžeme to srovnat s vedlejšími Řitonicemi, kde vládli hrabata Bubnové z Bubna, Páni na Březně a Skašově a byli patroni řitonickeho kostela. V listopadu 1650 byl vydán českou místodržitelskou kanceláří v Praze patent, který nařizoval na jednotlivých panstvích vydat seznamy poddaných podle víry. Asi s tím byly problémy, protože v červnu 1651 byl vydán patent nový, který již nenařizoval seznamy jmenné, ale spokojil se jen s počtem poddaných. Z domousnického ani z kosteckého panství seznam k dispozici není, ale z Březenského panství, ke kterému Řitonic s kostelem patřily, seznam vyhotovený je. Vyhotovil jej hejtman panství Březenského a Skašovského Adam Jeroným Bohumilský, a z úvodního pojednání k seznamům jsou dobře patrné poměry na vsích i v okolí Veselice. Bohumilský v úvodu k seznamu píše: **„Na statku březenském a skašovském jak při zámku, dvořích a registra a všelijaké paměti k zmrhání a spálení přišly. Polí a luk něco k nim jest, ale ty pustý, zarostlý a ladem ležící se nacházejí. Na vesnicích zpustlých a spálených, lidí kterýchž se na tých statcích dostí nemalé po ráně morové v létě 1640, 1647 a 1648 pozůstalých nachází, pravého a křesťanského katolického náboženství všichni jsou mimo tyto níže psané. A to větším dílem ženské pohlaví, ještě katoličtí nejsou, ale se také vyučovali a k té víře samospasitelné přistoupení chtějí“**. Ve jmenném seznamu, který zde neuvádím je uvedeno z březenského panství včetně Řitonic celkem 107 osob.

Na Jičínsku a Sobotecku, do kterého patřila i Veselice, se v závěru roku 1649 uvádí, že poddaní nebyli schopni platit daně a vesnice, pokud vůbec byly, jsou osazeny jen asi třetinou počtu osedlých. Mnohé již nikdy nebyly obnoveny.

Podmínky pro náboženskou toleranci nastolil až v 18. stol. císař Josef II. Pro vzkříšení Husovi reformované církve v původním rozsahu již ale bylo pozdě. Pod vlivem 200 let trvajících období předešlé násilné rekatolizace zbyly již jen ostrůvky kališníků (reformovaná církev měla ve znaku kalich), představujících církve evangelické.

Ladislav Matoušek

KALENDÁŘ AKCÍ U NÁS I V OKOLÍ

1. 5. - 31. 10. **Šolcův statek v Sobotce – lapidárium - Příběhy a legendy.** Umělecké sklo a porcelán jihokorejské sochařky žijící v ČR.

2. 6. **Noc kostelů - Řitovice, Dolní Bousov, Sobotka, Vlčí Pole a jiné.** Celorepubliková akce s vlastním programem v jednotlivých kostelech.

17. 6. **Veselice - HASIČSKÁ SOUTĚŽ k výročí 125 let hasičů na Veselici.** Ve 13 hodin zahájení, následuje soutěž v požárním sportu včetně štafet. Celý program moderuje Josef Kodrik. Od 18 hodin před budovou OÚ zábava se skup. DIFUR BAND.

17. 6. **Dolní Bousov Dětský den.**

23. 6. **Dolní Bousov na závodišti Rachvala Fichtl Mazec 24 hodin.**

1. – 8. 7. **Šrámkova Sobotka – festival českého jazyka, řeči a literatury.**

1. 7. **Psinice na hřišti - 11. ročník Babetiády – setkání s vyjížděnou populárních BABET ve Psinicích – pořádá SDH Psinice.**

1. 7. **Dolní Bousov závodiště Rachvala DéBé fest.** 1. ročník festivalu. Kapely: Ivan Mládek, Debill Heads, Totální nasazení, Zakázaný Ovoce.

15. 7. **Sportovní areál Libáň – Letní putovní kino – pořádá Město Libáň od 21 hodin.**

29. 7. **Veselice – TURNAJ VE STOLNÍM TENISE.** Před budovou OÚ, čas bude upřesněn.

12. 8. **Řitovice – 3. ročník Benefice pro kostel sv. Štěpána.** Vystoupí Ondřej Ruml a Jaromír Nohavica. Info na: kostelsvstepana.cz

18. - 19. 8. **Sobotka – Sobotecký jarmark a festival řemesel.** Více na sobotecky-jarmark.cz

26. 8. **Veselice – POSVÍCENSKÁ ZÁBAVA.** Před OÚ, již tradičně zahraje DIFUR BAND.

? 9. **CYKLOVÝLET** po krásných místech našeho okolí. Datum a čas bude upřesněn na obecní vývěsce.

2. 9. **Domousnice – Sraz veteránů.** Čas a program budou zveřejněny obvyklým způsobem.

2. 9. **Dolní Bousov na závodišti Rachvala Mezinárodní mistrovství ČR v autokrosu.** Účast jezdců zemí EU a zemí Zóny střední Evropy.

9. 9. **Dům kultury Libáň – 23. ročník hudeb. festivalu Foerstovy dny 2023.** Mladoboleslavské smyčcové kvarteto MBQUARTET.

22. 9. **Dům kultury Libáň – představení ochotnického divadelního spolku Markvart Markvartice - Líný Kuba, holé neštěstí.**

23. 9. **Kostel sv. Ducha Libáň – 23. ročník hudebního festivalu Foerstovy dny 2023.**

23. 9. **Vinobraní Domousnice.** Zveme všechny na další ročník vinobraní, které se bude konat na zámku v Domousnicích. Těšíme se na vás.

24. 9. **náměstí Svobody v Libáni – Libáňské posvícení – jarmark, stánky.**

5. 10. **Dům kultury Libáň – Přednáška JUDr. Michala Dlouhého o Františku Rajmonovi .**

7. 10. **Dům kultury Libáň – 23. ročník hudebního festivalu Foerstovy dny 2023 – koncert Smetana (v)gala – nejmilejší skladby a árie z oper národního skladatele B. Smetany.**

20. a 21. 10. **Dům kultury Libáň – Travesti show skupiny Techtle Mechtle a Kočky s pořadem Dokud nás smrt nerozdělí**

4. 11. **Loutková scéna Domu kultury Libáň – 21. Loutkařská divadelní přehlídka - Řezníčkova Libáň 2023 – představení LD Martínek Libáň – pořádá LD Martínek od 15 hodin.**

9. 11. **Zasedací místnost v přízemí MěÚ Libáň – Cestopisná přednáška Jiřího Kafky Panama – pořádá Městská knihovna Libáň od 18 hodin.**

11. 11. **Loutková scéna Domu kultury Libáň – 21. Loutkařská divadelní přehlídka - Řezníčkova Libáň 2023 – představení LD Srdíčko Jičín – pořádá LD Martínek od 15 hodin.**

11. 11. **Dům kultury Libáň – Epilog 23. ročník hudebního festivalu Foerstovy dny 2023 – koncert Štěpána Raka Domov můj – pořádá o. p. s Foerstovy dny od 19 hodin.**

18. a 25. 11. **Loutková scéna Domu kultury Libáň 21. Loutkařská divadelní přehlídka - Řezníčkova Libáň 2023.** Pořádá LD Martínek.

1. 12. **náměstí Svobody v Libáni – Slavnostní rozsvícení vánočního stromu – pořádá Město Libáň od 17 hodin.**

Zpracovala

**Marcela Šafránková
Alena Rysová**

Zpravodaj Veselice vydává Zastupitelstvo obce Veselice. Redakční rada pracuje ve složení: předsedkyně: Ing. Alena Rysová, členové: J. Bulířová, F. Navrátil, F. Pažout, M. Pažout, Z. Poláková, Mgr. I. Sůsová, M. Šafránková, J. Šoltys. Zpravodaj vychází dvakrát ročně a je dodáván zdarma. Za obsah článků odpovídají autoři. Prosíme o zasílání případných návrhů, připomínek a finančních příspěvků na adresu: M. Šafránková, Veselice 8, 294 04 Dolní Bousov. Finanční příspěvky lze posílat i na účet č. 670100-2210595734/6210, vedený u mBank. Redakční radu můžete kontaktovat elektronicky na adrese: zpravodaj.veselice@centrum.cz. Archiv všech čísel Zpravodaje je dostupný na webových stránkách obce: www.veselice.e-obec.cz. Vydávání časopisu povoleno Ministerstvem kultury ČR, evidenční číslo MK ČR E 18644.